

Ε Μ Μ Α Ν Ο Υ Η Λ Κ Ρ Ι Α Ρ Α Σ

Ένα γράμμα του Charles Dédéyan για ίδρυση φιλολογικής εταιρείας

Τον Μάρτιο του 1950 λαβαίνω στη Θεσσαλονίκη γράμμα του Γάλλου συναδέλφου Charles Dédéyan, με το οποίο με ρωτά κατά πόσο είναι δυνατόν να ιδρυθεί και στην Ελλάδα εταιρεία συγκριτικής γραμματολογίας. Όμως τότε το ενδιαφέρον για τον κλάδο αυτό ουσιαστικά δεν υπήρχε. Αναγκάστηκα λοιπόν να εκθέσω στον συνάδελφο το γεγονός και να ευχηθώ αργότερα να κινηθεί το σχετικό ενδιαφέρον, όπως και έγινε, και να ιδρυθεί εταιρεία για την καλλιέργεια και στον τόπο μας του κλάδου αυτού.

Ενδιαφέρον, νομίζω, για την ιστορία του θέματος είναι να δώσω στη δημοσιότητα το γράμμα του αείμνηστου συναδέλφου με συναφείς παρατηρήσεις μου. Ιδού το κείμενο του γράμματος:

*Université de Paris
Faculté de Lettres*

Paris, le 22 mars 1950

Mon cher collègue,

Il y a bien longtemps que je veux vous écrire et vous remercier de cet envoi des deux numéros de votre revue. M'aidant de mes connaissances en grec ancien et en grec moderne, j'ai pu voir que vous disiez des choses trop gentilles pour moi et que vos deux compte-rendus étaient excellents par la précision et la pertinence de vos vues.

Je sais tout le bien que pense de vous notre commun maître Jean-Marie-Carré et j'espère avoir l'occasion de vous connaître un jour prochain. Vous savez que nous organisons l'an prochain à Florence un Congrès international d'histoire littéraire, dont le thème sera la littérature moderne et les Beaux-Arts. Le Congrès aura lieu à Pâques. Pourrez-vous y venir et y faire une communication sur la littérature grecque moderne et les beaux-arts? Dites-moi, je vous prie, ceux de vos compatriotes qui seraient intéressés par notre Congrès. A ce propos je me permets de vous demander s'il existe en Grèce une Commission ou une société nationale des lettres et d'histoire littéraire. Si oui, il faudrait que le président ou le secrétaire

général voulût bien m'écrire, pour être tenu au courant des activités internationales et, en s'affiliant à notre Commission Internationale d'Histoire littéraire, bénéficiaire éventuellement des subventions de l'Unesco. Comme secrétaire général je suis chargé de transmettre les demandes. Si une telle société n'existe pas en Grèce, pourriez-vous en jeter les bases?

Je m'excuse, mon cher collègue, de vous mettre ainsi à contribution, mais je sais combien vous êtes actif et en vous disant encore toute ma reconnaissance, je vous prie de croire à mes sentiments les meilleurs.

Charles Dédéyan

Δυστυχώς, δεν σώζεται στο αρχείο μου η απαντητική μου επιστολή στο γράμμα του Dédéyan. Όμως το περιεχόμενό της το θυμούμαι πολύ καλά. Του εξέθετα τη θλιβερή κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τότε στην Ελλάδα οι επιστημονικές έρευνες οι σχετικές με τη μελέτη της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Ακόμη, του ανακοίνωνα ότι δεν υπήρχε εταιρεία ή σύλλογος που να αναφέρεται στην επιστημονική μελέτη της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Ακόμη και τούτο: ότι δεν ήταν δυνατόν από τη μια μέρα στην άλλη να επιδιώξω και να επιτύχω την ίδρυση μιας τέτοιας εταιρείας. Πράγματι, είχα αποταθεί σχετικά με το θέμα στον αείμνηστο Λίνο Πολίτη, που πριν από δύο χρόνια είχε προτιμηθεί κατά την υποψηφιότητα και των δυο μας στην έδρα της νέας ελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Όμως ο Πολίτης δεν έδειξε ενδιαφέρον για το θέμα για το οποίο του επρότεινα να κινηθούμε. Αυτά με λύπη ανακοίνωσα τότε στον επιστολογράφο μου. Για την κατάσταση σχετικά με την έρευνα ιδίως στο χώρο της συγκριτικής γραμματολογίας, καθώς και για την επικοινωνία μου με τον Dédéyan, έκαμα λόγο σε ομιλία μου, στο πρώτο στην Αθήνα διεθνές συνέδριο συγκριτικής γραμματολογίας, δημοσιευμένη στα *Πρακτικά* του συνεδρίου εκείνου (1991). Η ομιλία αυτή αναδημοσιεύτηκε στο βιβλίο μου *Θητεία στη γλώσσα*, Αθήνα, 1998, σελ. 294-301, βλ. ιδίως σελ. 297. Για το ίδιο θέμα κάνω λόγο και στο μελέτημά μου «Από την ιστορία της συγκριτικής λογοτεχνίας στην Ελλάδα» (*Νέα Εστία*, Χριστούγεννα 1987, σελ. 11-13, που αναδημοσιεύεται στα *Γλωσσοφιλολογικά* μου, Θεσσαλονίκη, 2000, σελ. 163-165, βλ. ιδίως σελ. 163).